

EU: Kde a jak se má rozhodovat o rozpočtech?

Pavla Břízová

Analytička think-tanku Evropské hodnoty se specializací na ekonomické aspekty evropské integrace

Jan Famfule

Manažer Analytického týmu think-tanku Evropské hodnoty

Think-tank Evropské hodnoty je nevládní instituce, která prosazuje zvyšování politické kultury v České republice i na evropské úrovni.

SHRNUTÍ

- Rozpočtová politika se v Evropské unii (EU) řeší na dvou odlišných úrovních. Jednou je koordinace a kontrola rozpočtů jednotlivých členských států. Tou druhou potom hospodaření Unie jako takové, o němž se rozhoduje v rámci společného rozpočtu EU.
- **Rozpočet EU** slouží především k financování politik rozhodovaných na evropské úrovni. Je tvořen každoročně, jeho celková výše je však stanovena už dopředu tzv. *víceletým finančním rámcem*. Návrh rozpočtu připravuje Evropská komise a přijímá svou většinou Evropský parlament a jednomyslným souhlasem Rada ministrů financí všech členských států. Rozpočet EU musí být vyrovnaný (výdaje nesmí převýšit příjmy). Jeho celková výše pro rok 2014 je stanovena na 134 miliard eur. Dlouhodobě se pohybuje kolem 1 % HDP EU.
- **Příjmy** evropského rozpočtu tvoří tzv. *vlastní zdroje*, ostatní příjmy a přebytek rozpočtu z minulého roku. Vlastní zdroje nesmí překročit 1,23 % HNP EU a dělí se do tří kategorií: tradiční vlastní zdroje, získané výběrem cla za dovoz zboží ze zemí mimo EU, zdroj založený na příjmech členských států z DPH a zdroj založený na HNP, tedy celkových hospodářských výsledcích členských států. Do ostatních zdrojů pak patří například daň z příjmu zaměstnanců unijních institucí.
- V souvislosti s růstem významu zdroje z HNP se začalo hovořit o potřebě vrátit se ke skutečně vlastním (unijním) zdrojům financí. Jednou z možností by bylo zavedení společné **evropské daně**. Mezi návrhy se objevily například DPH, spotřební daň, daň z finančních transakcí, ale i daň ze zisku společností nebo z příjmu osob. Žádná však nezískala tolik politické podpory, aby byla zavedena.
- **Výdaje** rozpočtu EU se dělí do pěti kapitol podle účelu použití. Největší dvě jsou *Udržitelný růst* a *Ochrana přírodních zdrojů a hospodaření s nimi*. První zahrnuje například výdaje na vědu a výzkum, infrastrukturu, sociální politiku, ekonomickou integraci a rozvoj méně vyspělých regionů. Druhá financování společné zemědělské politiky, rozvoje venkova a ochrany životního prostředí. Zbývající tři kapitoly pokrývají vnitřní (migrace, spravedlnost) a vnější (zahraniční a bezpečnostní) politiky EU a náklady na administrativu.
- Co se týče **koordinace a kontroly rozpočtů jednotlivých členských států**, už v roce 1997 byl za tímto účelem přijat **Pakt stability a růstu**. Všechny členské státy se v něm zavázaly nepřekročit deficit veřejných financí 3 % HDP a veřejný dluh 60 % HDP. Problémy s dodržováním Paktu vedly v poslední době k přijetí několika nových opatření na zpřísnění rozpočtové odpovědnosti a koordinace fiskálních politik.
- Prvním je **Six-pack** – balíček šesti opatření platný pro všechny členské státy od prosince 2011, který posiluje původní nastavení Paktu. Zpřesňuje prevenci, přitvrzuje pravidla a snaží se omezit neochotu politiků používat možné sankce. Kromě zpřísnění fiskální kontroly obsahuje navíc nové nástroje pro rozpoznávání a řešení makroekonomické nerovnováhy.
- **Fiskální kompakt** platí od ledna 2013 a podepsalo jej 25 států EU (všechny kromě České republiky, Velké Británie a Chorvatska). Kompakt není součástí legislativy EU, jde o mezivládní smlouvu, navíc závaznou jen

pro země eurozóny. Stanovuje strop pro strukturální deficit veřejných financí na 0,5 % HDP (1 % HDP pro státy s veřejným dluhem pod 60 % HDP).

- Na trochu jiném principu než předchozí opatření funguje **evropský semestr**. Jedná se o roční plán aktivit koordinujících rozpočtové záměry a hospodářské cíle jednotlivých států, který spočívá v zaslání plánů rozpočtových politik Komisi k hodnocení. Cyklus se týká všech zemí Unie a poprvé proběhl v roce 2011.
- Zatím poslední opatření vešlo v platnost loni v květnu a je platné jen pro členy eurozóny. **Two-pack** integruje některé prvky mezvládního fiskálního kompaktu do unijního práva a posiluje proces evropského semestru. Zúčastněné státy odevzdávají Evropské komisi k připomínkování přímo návrhy svých rozpočtů. Balíček navíc stanovuje procedury pro jednání se státy ve vážných finančních potížích.
- Na evropském jednacím stole už však leží další návrh. **Nástroj pro konvergenční a konkurenceschopnost** by na základě smluvních ujednání, kterými by se členské státy zavázaly přijmout důležité strukturální reformy, umožňoval poskytnout jim na tyto účely finanční podporu. Zatím ale není jisté ani to, zda by byl Nástroj určen pro všechny členské státy Unie, nebo jen pro země eurozóny, natož z čeho by byl financován.

Jak hospodařit s veřejnými financemi – kolik peněz vybrat, jak a od koho, na co je použít –, to je ožehavé téma v každé zemi. Jde přece o peníze, zejména peníze daňových poplatníků, a tedy voličů. V rámci evropské integrace má toto téma však ještě jednu rovinu. Kromě jednotlivých rozpočtů členských států je tu navíc společný unijní rozpočet. Kdo o něm rozhoduje, odkud bere peníze a na co je následně vynakládá?

Rozpočet EU je určený především k financování politik rozhodovaných na evropské úrovni, týkajících se například zemědělství, podpory chudších regionů, infrastruktury nebo výzkumu. Rozpočet je tvořen každoročně, ale jeho nejdůležitější vlastnosti – celková výše i výše jednotlivých hlavních kapitol – jsou určeny tzv. *víceletým finančním rámcem* vždy na sedm let dopředu. Samotný rozpočet pro konkrétní rok tedy už jen doladuje podrobnosti hospodaření se stanovenou částkou.

Proces tvorby je u víceletého rámce i jednotlivých ročních rozpočtů podobný. Evropská komise, tedy administrativní a expertní orgán EU, připravuje a předkládá jejich návrhy. Evropský parlament, složený z volených europoslanců, a Rada EU, jakožto setkání ministrů jednotlivých zemí, pak o těchto návrzích jedná. Pokud návrh získá většinu v Parlamentu a následně je jednohlasně schválen všemi ministry financí, je o rozpočtu rozhodnuto.

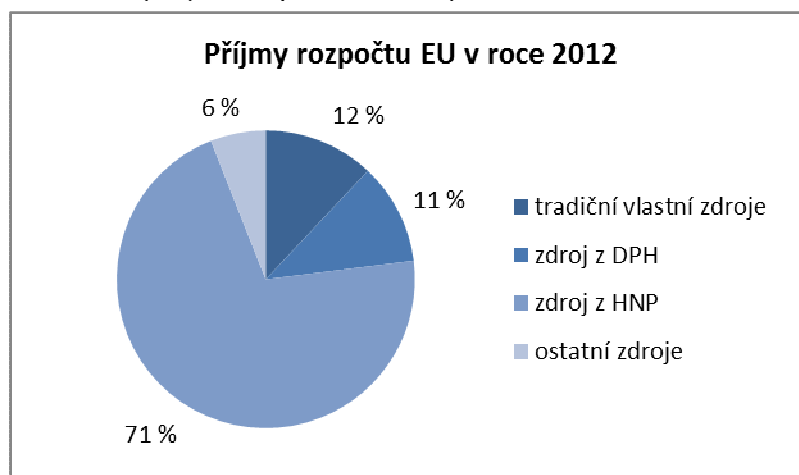
Výše evropského rozpočtu není v porovnání s rozpočty členských států nijak vysoká. Loni schválený rámec pro období 2014–2020 stanovuje celkový objem rozpočtu EU pro rok 2014 na 134 miliard eur [1]. Pro srovnání, to je zhruba stejná částka jako u běžného státního rozpočtu jednoho středně velkého členského státu, například Belgie nebo Rakouska [2]. Porovnáme-li velikost rozpočtu Unie s její celkovou hospodářskou výkonností, pohybuje se rozpočet dlouhodobě kolem 1 % HDP EU [3]. Státní rozpočty přitom běžně dosahují více než 40 % HDP [4].

Kromě velikosti se unijní rozpočet liší od těch státních i tím, že musí být vyrovnaný. Výdaje se musí rovnat příjmům. Není tedy možné „žít na dluh“. Svým charakterem se však zcela nepodobá ani rozpočtům jiných mezinárodních organizací, protože na rozdíl od nich má vlastní příjmy a jen malá část jeho výdajů jde na administrativu (méně než 6 % [5]). Stojí tak někde na pomezí, což dobře odpovídá charakteru a účelu Unie jako takové.

Příjmy evropského rozpočtu pochází z tzv. *vlastních zdrojů*, ostatních příjmů a přebytku rozpočtu z minulého roku. Vlastní zdroje přitom tvoří zdaleka největší část všech příjmů. V roce 2012 to bylo 94 %. Jejich výše je omezená podmínkou, že nesmí překročit 1,23 % HNP [6] EU [7]. Vlastní zdroje se dále dělí do tří kategorií. Tzv. **tradiční vlastní zdroje** jsou prostředky získané výběrem dovozních cel za zboží ze zemí mimo EU a zemědělských dávek (například v rámci společné organizace trhu s cukrem). Ve prospěch Unie je vybírají samy členské státy, přičemž čtvrtinu z nich si mohou ponechat. V roce 2012 činily tradiční vlastní zdroje 12 % příjmů EU.

Druhou kategorií je **zdroj založený na dani z přidané hodnoty** (DPH). Státy odvádí do unijního rozpočtu určitou část peněz, které samy na DPH vyberou. Každý stát však uplatňuje jinou sazbu DPH, případně i více různých sazeb, konkrétní výpočet příspěvku proto takové nerovnosti zohledňuje [8]. Mnoho zemí však dosáhlo různých výjimek (tzv. korekcí). Nejznámějším případem je Velká Británie. Dalšími státy odvádějícími nižší než běžnou část svých příjmů z DPH jsou Rakousko, Německo, Nizozemsko a Švédsko. Korekce mají za účel zmírnit nadměrné zatížení relativně více prosperujících členských států tak, aby zůstal zachován princip spravedlnosti. To vše jde ale na úkor přehlednosti a srozumitelnosti celého nástroje. V roce 2012 představovaly prostředky vybrané v rámci tohoto zdroje 11 % rozpočtu.

Třetí vlastní **zdroj** příjmu evropského rozpočtu **vychází** z celkových hospodářských výsledků jednotlivých států, konkrétně z **hrubého národního produktu** (HNP) 6. Ze všech zdrojů tak nejlépe reflektuje skutečnou schopnost jednotlivých zemí přispívat do unijní kasy. Z hlediska objemu finančních prostředků jde o nejdůležitější zdroj EU. V roce 2012 z něj pocházelo celých 71 % příjmů unie. Poměr odváděných peněz není stanoven pevně. Souvisí to s výše zmíněnou podmínkou vyrovnaného rozpočtu. Co nepokryjí první dva z vlastních zdrojů EU, případně další zdroje nebo loňský přebytek, to musí být vybráno právě v rámci prostředků z HNP.

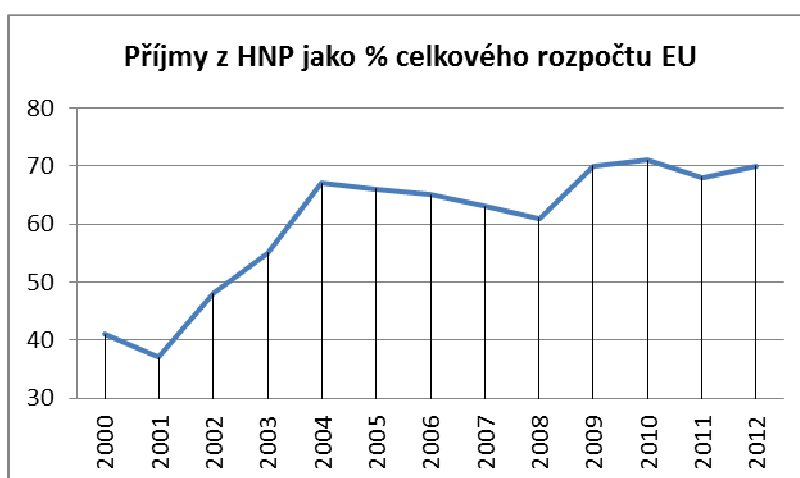

Zdroj: Evropská komise, Finanční zpráva 2012 [9]

Čistě pro úplnost, do zmíněných ostatních zdrojů EU patří daň z příjmu zaměstnanců unijních institucí, bankovní úroky, různé drobné poplatky, pokuty nebo jiné sankce, případně příspěvky zemí mimo EU (například do oblasti výzkumu). V celkovém rozpočtu hrají tyto zdroje jen zanedbatelnou roli. Společně s přebytkem předchozího rozpočtu činily v roce 2012 jen 6 % příjmů EU.

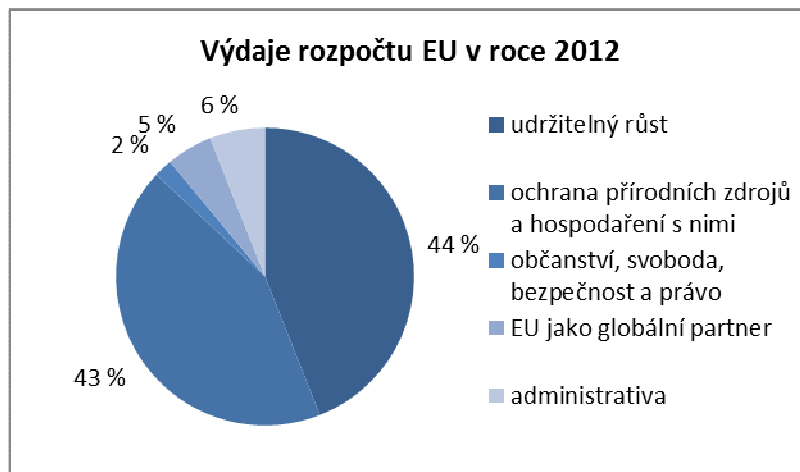
V souvislosti s tím, jak narůstal význam zdroje z HNP (zatímco v roce 2001 představoval pouhých 37 % příjmů, od roku 2009 se pohybuje kolem 70 %), docházelo svým způsobem k popírání autonomie evropského rozpočtu. To, co Unie nazývá vlastními zdroji, jsou totiž postupem času stále více především peníze přeposlané z rozpočtů jednotlivých zemí, na rozdíl od původních, skutečně vlastních příjmů, jakými jsou například dovozní cla. Tento posun ve struktuře příjmů otevřel otázku, zda by se Unie neměla k ideji vlastního financování vrátit.

V této souvislosti se začalo hovořit například o **možnosti zavedení společné přímé evropské daně**, která by alespoň částečně nahradila příjmy z HDP jednotlivých států. Mezi uvažovanými návrhy celo-unijní daně se objevily například DPH, spotřební daň (tj. daň z pohonných hmot, cigaret a alkoholu), ekologické a energetické daně, daň z finančních transakcí, dopravní daně, ale také daň ze zisku společností nebo daň z příjmu osob. [10] Žádná z těchto myšlenek však nikdy nezískala tolik politické podpory, aby mohla být detailněji zpracována, natož přijata.

Zdroj: Evropská komise, Finanční zpráva 2012 [11]

Výdaje rozpočtu EU se dělí do pěti kapitol podle účelu použití. **Udržitelný růst** je největší z nich. V roce 2012 představovaly prostředky použité v rámci této kapitoly více než 44 % všech výdajů Unie. Pro větší přehlednost se dále dělí na dvě podkapitoly – konkurenceschopnost a soudržnost. Ta první zahrnuje zejména výdaje na vědu a výzkum, vzdělání, dopravní a energetickou infrastrukturu, sociální politiku, ekonomickou integraci a budování jednotného trhu. V roce 2012 na ni připadlo 9 % rozpočtu a financují se z ní některé známé projekty jako například Erasmus, Marco Polo nebo v Praze sídlící Galileo. Na soudržnost, která má na starost rozvoj méně vyspělých zemí a regionů, pak putovalo zbylých 35 %. Financování z této podkapitoly probíhá skrze tzv. *strukturální fondy* a *fondy soudržnosti* a příkladem jejich využití v Česku je například modernizace brněnské kanalizační sítě [12].

Zdroj: Evropská komise, Finanční zpráva 2012 [13]

Druhou kapitolou výdajů EU je **ochrana přírodních zdrojů a hospodaření s nimi**. Je jen o něco málo menší než ta předchozí, v roce 2012 na ni bylo alokováno téměř 43 % rozpočtu. Spadá sem zejména balík financí pro *společnou zemědělskou politiku*. Ta je zaměřena na zajištění produkce potravin (a jejich export), ale také na rozvoj zemědělství jako takového a zabezpečení životní úrovně zemědělců. Je to jedna z nejstarších a do nedávna také finančně nejnákladnějších politik EU, o jejíž prospěšnosti existuje řada pochybností. Kromě společné zemědělské politiky patří do této kapitoly výdajů ještě *společná politika rybolovu*, rozvoj venkova a opatření na ochranu životního prostředí.

Zbývající tři kapitoly evropských výdajů pak rozdělují zbytek evropských financí. Kapitola **občanství, svobody, bezpečnosti a práva** používá 2 % rozpočtu na tzv. *vnitřní politiky* jako je například migrace, bezpečnost nebo spravedlnost. Spadá sem činnost Europolu, aktivity na ochranu spotřebitelů i podpora kultury. **EU jako globální partner** má k dispozici 5 % rozpočtu na tzv. *vnější politiky*, tedy společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, podporu kandidátským zemím nebo rozvojovou a humanitární pomoc. Poslední položkou výdajů je potom evropská **administrativa** – náklady na provoz vlastních institucí a platy zaměstnanců.

Fiskální pravomoci EU však dnes zdaleka nekončí jejím vlastním rozpočtem. Unie čím dál tím více zasahuje také do rozpočtů svých členských států. Nakolik je tento vývoj správný či ospravedlnitelný není zřejmé. Na jedné straně je Unie stále především seskupením suverénních států, jejichž domácí hospodaření by možná mělo zůstat plně v jejich vlastních kompetencích, na straně druhé už jsou jejich ekonomiky natolik provázané, že bez společné kontroly a koordinace by bylo celé společenství vystaveno přílišným rizikům. Zkušenosti finanční a dluhové krize vedly v poslední době k příklonu spíše k této druhé straně mince.

Začátky koordinace rozpočtových politik členských států sahají daleko před krizi. Už v roce 1997 byl za tímto účelem vytvořen a přijat tzv. **Pakt stability a růstu**. Všechny členské státy se v něm zavázaly nepřekročit deficit veřejných financí 3 % HDP a veřejný dluh 60 % HDP. V roce 2005 prošel Pakt kvůli stížnostem na jeho nedostatečnou flexibilitu značnou revizí. Ani ta však nedokázala zajistit jeho akceschopnost. Nerespektování

dohody přimělo v poslední době evropské tvůrce politik k přijetí mnoha různých opatření na zpřísnění rozpočtové odpovědnosti a koordinace fiskálních politik v EU i eurozóně.

Prvním z opatření, která reformují původní podobu Paktu, je tzv. **Six-pack**. Jde o balíček šesti opatření (pět nařízení a jedné směrnice) platný od 13. prosince 2011 pro všechny členské státy. Kromě zpřísnění fiskální kontroly obsahuje navíc nové nástroje pro rozpoznávání a řešení makroekonomické nerovnováhy v rámci Unie.

Co se týče fiskálních otázek, posiluje Six-pack jak preventivní, tak korektivní složku Paktu. V rámci té první přichází nově s kvantifikací tzv. významného odchýlení od *střednědobého rozpočtového cíle* vyrovnaného rozpočtu. Základním prostředkem korektivní složky je potom tzv. *postup při nadměrném schodku*. Ten se nově aplikuje na státy, které poruší kterékoli ze dvou kritérií stanovených Paktem (dříve to bylo jen při překročení deficitu), a v případě zemí eurozóny může vést až k finančním sankcím. Pro většinu sankcí navíc Six-pack zavádí hlasování o jejich možném zvrácení tzv. *obrácenou kvalifikovanou většinou*. Dříve ministři financí na Radě EU pro hospodářské a finanční záležitosti (ECOFIN) standardní kvalifikovanou většinou sankce potvrzovali. K tomu ale v praxi reálně nedocházelo, ať už byla motivem solidarita mezi státy nebo čistě strategické důvody. Klasickým příkladem je případ Německa a Francie z roku 2005. Nyní je sankce přijata automaticky, pokud ji Rada kvalifikovanou většinou nezvrátí.

Druhá část Six-packu se pak zaměřuje na boj proti makroekonomické nerovnováze, čímž jsou myšleny zejména velké schodky či přebytky běžného účtu platební bilance. Pokud jsou v některé zemi identifikovány, je uplatněn tzv. *postup při makroekonomické nerovnováze*. Tento nástroj byl vyvinut především jako reakce na skutečnost, že evropská finanční a dluhová krize nebyla pouze důsledkem velkého zadlužení evropských zemí, ale v některých případech mnohem spíše symptomem krize platební bilance (jak tvrdí někteří ekonomové, v čele s Paulem Krugmanem). Právě tento nástroj byl nyní aplikován vůči Německu, které přesáhlo horní hranici pro přebytek běžného účtu (6 % HDP).

V Česku je mnohem známější *Smlouva o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii* a zejména její fiskální část – tzv. **fiskální kompakt**. Ten vstoupil v platnost 1. ledna 2013 a platí pro 25 států EU. Česká republika, Velká Británie a Chorvatsko se k němu zatím nepřipojily. Důležitým faktem je, že kompakt je mezivládní smlouva, ne legislativa EU. Jeho nařízení jsou navíc závazná pouze pro státy měnové unie. Jeho hlavním hodnotícím kritériem je strukturální deficit veřejných financí, tedy deficit očištěný o vliv hospodářského cyklu a bez vlivu jednorázových a dočasných opatření. Ten může činit maximálně 0,5 % HDP. U států se stupněm veřejného dluhu nižším než 60 % HDP je pak povolena tolerance až do 1 % HDP. Signatářské státy jsou povinny včlenit pravidla smlouvy do národní legislativy formou ústavního či podobného zákona.

Zároveň se snahami zaměřenými na prevenci a řešení finančních krizí sílil v poslední době i tlak na posílení koordinace rozpočtových politik jednotlivých států, zohlednění a sladění vnitrostátních hospodářských cílů s cíli EU (definovanými unijní strategií *Evropa 2020*) a rozšíření dohledu nad širší makroekonomickou politikou členských států. Za tímto účelem byl v roce 2010 na úrovni EU27 zaveden **evropský semestr** – roční plán koordinačních aktivit, jehož první cyklus proběhl v roce 2011. Spočívá v předkládání plánů rozpočtových politik

k posouzení na evropské úrovni, odkud se státům vrací s příslušnými doporučeními. Účelem semestrálního plánu je zajistit, aby členské státy stihly zohlednit daná doporučení při sestavování svého rozpočtu na nadcházející rok.

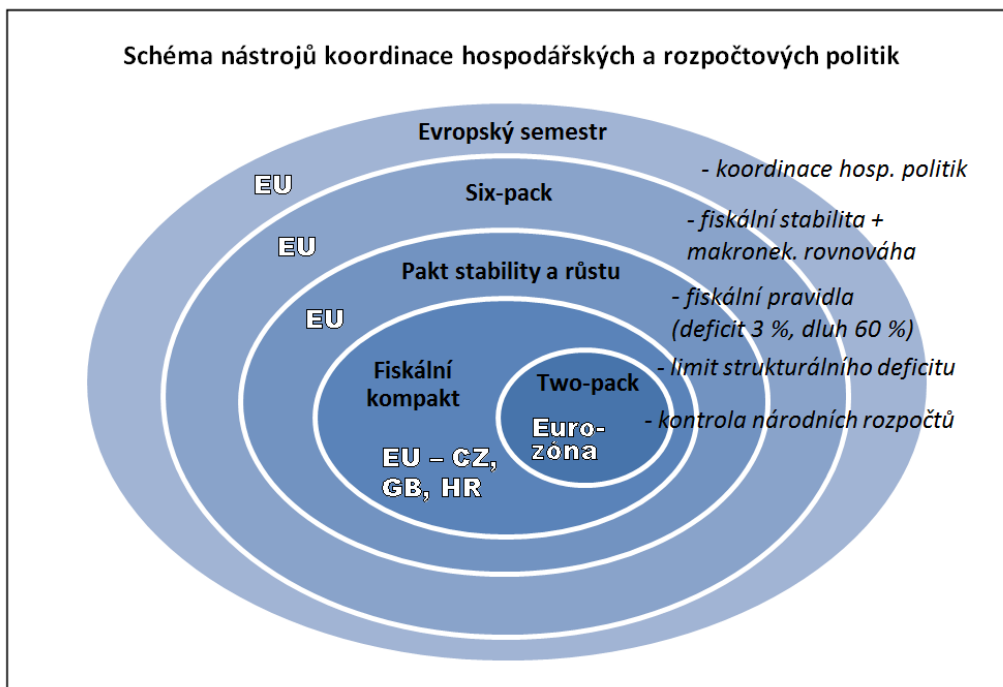
Země eurozóny se však rozhodly jít ještě dál, a tak 30. května 2013 vstoupily v platnost dvě nové regulace, jejichž cílem je vytvořit ještě přísnější rámec pravidel právě pro členy eurozóny. Na státy mimo ni se nevztahují. Balíček vešel ve známost pod názvem **Two-pack**. Předchozí iniciativy prohlubuje například tím, že integruje některé prvky mezivládního fiskálního kompaktu do unijního práva. Příkladem je požadavek zavést fiskální pravidla Paktu do národních legislativ.

První regulace přijatá v rámci balíčku v podstatě posiluje proces evropského semestru. Do poloviny října každého roku musí na jejím základě každý zúčastněný stát odevzdat Evropské komisi k připomínkování svůj návrh rozpočtu na příští rok, a to před tím, než o něm bude hlasováno v národním parlamentu. Pokud Komise zjistí vážné nedodržení povinností stanovených Paktem, vyžádá si jeho přepracování. Navíc k těmto externím kontrolním mechanismům požaduje Two-pack ještě ustanovení nezávislých institucí monitorujících rozpočtové plány přímo na národní úrovni.

Druhá regulace potom stanovuje jasné procedury pro jednání se státy ve vážných finančních potížích či přijímajících finanční pomoc. Takové země budou předmětem zvýšeného dohledu, případně i tzv. *programu makroekonomického přizpůsobení*. Regulace tím umožňuje především větší předvídatelnost jednání unie v budoucích krizových situacích. Zavádí také mechanismy, které mají zajistit, aby úsporná opatření doprovázející finanční pomoc nezadusila potenciál hospodářského oživení. Členské státy se v ní rovněž zavázaly, že v případě zvýšeného dohledu přijmou opatření k nápravě příčin fiskální nestability. To by mělo vést k větší důvěře zemí poskytujících krizové půjčky, a tím i k větší předvídatelnosti krizového dění v EU jako takové.

Ještě před tím, než stihly tyto zatím poslední legislativní přírůstky v dané oblasti vejít v platnost, už ležel na evropském jednacím stole návrh na další. **Nástroj pro konvergenci a konkurenceschopnost** však prozatím zůstává ve fázi návrhu, o kterém se debatuje. Nástroj je postaven na dvou pilířích. Prvním je zavedení smluvních ujednání, kterými by se členské státy zavazovaly přijmout důležité strukturální reformy, jejichž provedení je na domácí půdě velmi často považováno za politicky příliš nepopulární. Kontrakt by obsahoval i závazné časové lhůty.

Druhým pilířem návrhu je potom poskytování určité finanční podpory pro usnadnění realizace těchto reforem. Komise navrhuje zřídit pro účely financování Nástroje novou položku v rámci rozpočtu EU, která by se však pohybovala mimo *víceletý finanční rámec* a nebyla tak dopředu omezena, co se týče její výše. Evropský hospodářský a sociální výbor však zůstává zatím k možnosti zavedení nového finančního zdroje skeptický. Nedomnívá se, že by členské státy k něčemu takovému v dohledné době přistoupily. [14] Zatím není jisté ani to, zda by měl být Nástroj určen pro všechny členské státy unie, nebo jen pro užší skupinu zemí eurozóny.

Jak silné nástroje v rámci koordinace hospodářských politik jednotlivých zemí a dohledu nad jejich státními rozpočty má do budoucna mít Rada EU pro hospodářské a finanční záležitosti (ECOFIN)? Bude mít stále větší pravomoci zasahovat do těchto národních politik členských zemí, nebo je vývoj posledních let v dlouhodobém horizontu spíše jen odchylkou od normálu, způsobenou úlekem z prodělané krize? S ohledem na stále větší provázanost jednotlivých evropských ekonomik se však nezdá být pravděpodobné, že by Rada někdy mohla zcela vyřadit jejich koordinaci z popisu své práce a spokojit se jen s rozhodováním o unijním rozpočtu.

- [1] Evropská komise, "Financial Programming and Budget: Multiannual Financial Framework," [citováno 11. února 2014] http://ec.europa.eu/budget/mff/index_en.cfm.
- [2] V roce 2011 byl rozpočet Belgie 165 miliard eur, Rakouska 116 miliard eur. Světová banka, "Data: Expense (current LCU)," [citováno 11. února 2014] <http://data.worldbank.org/indicator/all>.
- [3] Evropská komise, "Financial Programming and Budget: Myths and Facts," [citováno 11. února 2014] http://ec.europa.eu/budget/explained/myths/myths_en.cfm.
- [4] Eurostat, "Government revenue, expenditure and main aggregates," [citováno 11. února 2014] http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=gov_a_main&lang=en.
- [5] Evropská komise, "Financial Programming and Budget: Myths and Facts".
- [6] Hrubý národní produkt (HNP) je ukazatel hospodářské aktivity. Na rozdíl od častěji používaného hrubého domácího produktu (HDP) neměří peněžní hodnotu statků a služeb vyrobených na území daného státu, ale vyrobených občany tohoto státu (doma i v zahraničí).
- [7] Evropská komise, "Financial Programming and Budget: Where does the money come from?," [citováno 11. února 2014] http://ec.europa.eu/budget/explained/budg_system/financing/fin_en.cfm.
- [8] Stanovuje odvod jako 0,3 % tzv. harmonizovaného vyměřovacího základu DPH. Ministerstvo financí ČR, "Zahraniční sektor: Hospodaření EU: Vlastní zdroje," [citováno 11. února 2014] <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/hospodareni-eu/vlastni-zdroje>.
- [9] Evropská komise, "EU budget 2012: Financial Report," [citováno 11. února 2014] http://ec.europa.eu/budget/financialreport/pdf/financialreport-2012_en.pdf.
- [10] Kateřina Slámová, "Příjmy evropského rozpočtu a jeho možné nové zdroje" (bakalářská práce, Masarykova univerzita, 2009).
- [11] Evropská komise, "EU budget 2012: Financial Report".
- [12] Evropská komise, "Financial Programming and Budget: Cohesion for growth and employment," [citováno 12. února 2014] http://ec.europa.eu/budget/financialreport/expenditure/cohesion/index_en.html.
- [13] Evropská komise, "EU budget 2012: Financial Report".
- [14] Evropský hospodářský a sociální výbor, "CCI / Major economic policy reforms," [citováno 12. února 2014] <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.eco-opinions.27964>.

© **Evropské hodnoty o.s. 2014**

Think-tank Evropské hodnoty je nevládní instituce, která prosazuje zvyšování politické kultury v České republice i na evropské úrovni.

Politikům předkládáme odborná doporučení a systematicky sledujeme a hodnotíme jejich práci. Za základní prvky vysoké politické kultury považujeme aktivní občany, zodpovědné politiky a soudržnou společnost, která sdílí hodnoty svobody a demokracie.

Od roku 2005 se jako nevládní nezisková organizace, která není spojena s žádnou politickou stranou, věnujeme výzkumné a vzdělávací činnosti. Vedle vydávání odborných publikací a komentářů pro média, pořádáme konference, semináře a školení pro odbornou i širší veřejnost. Na svých akcích zprostředkováváme dialog mezi politiky, odborníky, novináři, podnikateli i studenty.

ODPOVĚDNÉ VLÁDNUTÍ • SEBEVĚDOMÝ ZÁPAD • EVROPSKÁ INTEGRACE

VNITŘNÍ BEZPEČNOST • VITÁLNÍ EKONOMIKA

THINK-TANK EVROPSKÉ HODNOTY

Vltavská 12, 150 00 Praha 5

+420 210 088 877

info@evropskehodnoty.cz

www.evropskehodnoty.cz

facebook.com/Evropskehodnoty